

A HONVÉDELMI ISMERETEK KAPCSOLATA A KREATÍV DIÁKOK KUTATÓ ÉS ALKOTÓ KÖRÉNEK ALPROGRAMJAIVAL

Szerző:

Mező Ferenc (Ph.D.)
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Mező Katalin (Ph.D.)
Debreceni Egyetem

Nyitrai Gergő

Szerző e-mail címe:
ferenc.mezo1@gmail.com

Lektorok:

Borbélyné Bacsó Viktória (Ph.D.)
Medgyessy Ferenc Gimnázium,
Művészeti Szakgimnázium és
Technikum

Fekete József
Medgyessy Ferenc Gimnázium,
Művészeti Szakgimnázium és
Technikum

...és további két anonim lektor

Mező Ferenc, Mező Katalin és Nyitrai Gergő (2024): A honvédelmi ismeretek kapcsolata a Kreatív Diákok Kutató és Alkotó Körének alprogramjaival. *Lélektan és hadviselés – interdiszciplináris folyóirat*, VI. évf. 2024/1. szám*. 91-95. Doi: [10.35404/LH.2024.1.91](https://doi.org/10.35404/LH.2024.1.91)

Absztrakt

A „Kreatív Diákok Kutató és Alkotó Köre” című projekt a Kocka Kör egyik tehetséggondozó programja, amelyet a magyar Nemzeti Tehetség Program és a Kulturális

*

Magyar
Kultúráért
Alapítvány

Petőfi
Kulturális
Ügynökség

A K+I² Stúdió Kft. által kiadott „Lélektan és hadviselés - interdiszciplináris tudományos folyóirat” működését a 2023-2024. tanév időtartama során a Magyar Kultúráért Alapítvány (mint Támogató) és a Petőfi Kulturális Ügynökség Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság (mint kezelő) támogatta. Pályázati azonosító: FIT/00102/2023

és Innovációs Minisztérium támogat. Pályázati azonosító: NTP-TEHETSÉG-23-0005. Jelen tanulmány bemutatja a projekt és a honvédelmi ismeretek témakörének kapcsolatát.

Kulcsszavak: tehetség, projekt

Diszciplína: hadtudomány, pszichológia

Abstract

THE RELATIONSHIP OF NATIONAL DEFENSE KNOWLEDGE WITH THE SUBPROGRAMMES OF THE RESEARCHING AND INVENTIVE CIRCLE OF CREATIVE STUDENTS

The entitled 'Kreatív Diákok Kutató és Alkotó Köre' (the 'Researching and Inventive Circle of Creative Students') project is one of the talent development programs of the Kocka Kör that is supported by the Hungarian National Talent Programme (Nemzeti Tehetség Program) and the Ministry of Culture and Innovation (Kulturális és Innovációs Minisztérium). Project ID: NTP-TEHETSÉG-23-0005. The present study shows the relationship between this project and the topic of national defense knowledge.

Keywords: talent, project

Disciplines: military science, psychology

A „Kreatív Diákok Kutató és Alkotó Köre” című projektet a [Kocka Kör Tehettséggondozó Kulturális Egyesület](#) valósítja meg a magyar [Nemzeti Tehetség Program](#) és a [Kulturális és Innovációs Minisztérium](#) ötmillió forint pályázati támogatása segítségével. A pályázat azonosítószáma: NTP-TEHETSÉG-23-0005. A projekt 2023.09.01-2024.08.31. között valósul meg. A projekt weboldala: <https://kockakor.hu/ntp-tehetseg-23-0005/>.

A projekt két alprogramból áll, ezek: A Természettudományos Alprogram, illetve az Informatikai-Matematikai Alprogram.

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

A Természettudományi Alprogram témája és a honvédelmi ismeretek közötti kapcsolat

A Kreatív Diákok Kutató és Alkotó Körének Természettudományos Alprogramja a klímavédelem témakörére épült. Mind a természettudományok, mind a klímavédelem szoros kapcsolatban állnak a hadviseléssel és a honvédelmi ismeretekkel. A természettudományi diszciplínának a hadviseléssel kapcsolatos vonatkozásai például:

a) biológia: a mikroszkópikus, mikroorganizmus jellegű biológiai fegyverektől és az ellenük való védekezés lehetőségétől kezdve a lokális/globális ökoszisztéma rombolásán/védelmén át a makroszkópikus élőlények (emberek, állatok, növények, gombák) katonai alkalmazásáig terjedően számos olyan példát találhatunk a hadtörténelemben, melyek a biológia tantárgyhoz is kapcsolódnak.

b) kémia: a vegyi fegyverek és az azok elleni védekezés lehetőségére is találhatunk hadtörténeti példákat. A vegyi anyagok tulajdonságainak ismerete mindig is előnyt jelentett e tudás birtokosai számára – harci körülmények között komoly taktikai előnyről is szó lehet.

c) fizika: a kinetikus, a termikus, a sugárzó, az elektronikus stb. hatások fegyverként vagy védekező eszközként történő alkalmazása a fizikai kontaktusokkal járó hadviselés alapját jelentik. A fizika által vizsgált jelenségek, természeti törvények éppúgy megjelennek a pusztakezes vagy ütő-, vágó-, szűrőfegyverekkel vívott

eszközös közelharcban, mint lövészet során vagy éppen az a termonukleáris reakciókon alapuló tömegpusztító fegyverek alkalmazása esetében.

d) földrajz: a terepismeret, a földrajzi tájékozódás képessége minden korban lényeges eleme volt a kinetikus hadviselést alkalmazók harci potenciáljának. A győzelemnek kedvező hadszíntér kiválasztása, a terepadottságok stratégiai/taktikai kihasználása ősi eleme a hadviselés művészetének. Másrészt a kedvezőtlen földrajzi körülmények (például: vízrajzi viszonyok, termő- és vadászterületek, gazdasági előnyöket jelentő természeti erőforrások hiánya, stb.) és változások (például: olyan természeti természeti katasztrófák, mint a földrengés, árvíz, tartós asszály, kánikula vagy fagy) sok ezer éve motiválják a népvándorlásokat, honfoglalásokat, amik háborús konfliktusokkal is járnak.

A természettudományok klímavédelemben játszott szerepe is sokrétűen kapcsolódik a fent említett diszciplínák, tudományterületek világához. Ennek oka egyszerű: a klíma alakulását biológiai, kémiai, fizikai és földrajzi tényezők egyaránt befolyásolják, így e tudományterületek relevanciája vitathatatlan a klímavédelem aspektusából is. Ez azt is jelenti, hogy inter- és multidiszciplináris megközelítést célszerű alkalmazni annak megértéséhez is, hogy a klíma milyen környezeti okok miatt alakul ki, marad fenn, vagy változik meg drasztikusan. E tudás birtokában talán felelősségteljesebb „klímavédő” generációk nevelhetők a jövőnek.

Az Informatikai-Matematikai Alprogram témája és a honvédelmi ismeretek közötti kapcsolat

A Kreatív Diákok Kutató és Alkotó Köre Informatikai-Matematikai Alprogramjának konkrétabb témája a mesterséges intelligencia kutatása volt. Mind az alprogram címében jelzett tudományterületek, mind a mesterséges intelligencia témaköre szervesen kapcsolódik egymáshoz, a honvédelmi ismeretekhez és a mesterséges intelligencia témájához is. Például:

a) Informatika: a kiberhadviselés korában mára egyértelművé vált, hogy a túlspecializált, nagy személyes és társadalmi, gazdasági függéssel járó informatikai infrastruktúrák és adatbázisok a katonai, a terror- és a bűnözői támadások célpontjainak tekinthetők. Miként egy hagyományos háborúban az (utánpótlást, erősítést, menekülést jelentő) útvonalak ellenőrzése alapvető jelentőségű, úgy az informatikai eszközökkel vívott kiberhadszíntéren az (érvényes, megbízható, objektív) információ előállítását, tárolását, közlését, felhasználását célzó támadó és védekező tevékenységek gyakorlása a jellemző. A honi informatikai infrastruktúra védelme azonban nemcsak a hardverek és szoftverek védelmét jelentheti, hanem az infrastruktúrát értőn használni tudó civil és katonai személyek képzését, felkészítését is. A civil keretek között megvalósuló digitális kultúrát fejlesztő képzéseknek így, adott esetben a katonai karrier-célú kimenete is lehetséges.

b) Matematika: a matematikai számítások a magasabb szintű hadviselés alapját jelentik (legyen szó lövedékek röppályájának kiszámolásától a hadtáp ellátás logisztikai – pénzügyi, időmenedzsmentbeli, térbeli, termékek/szolgáltatások és a rendelkezésre álló humán, gazdasági, tárgyi stb. erőforrások változóival operáló – szervezésén keresztül az erőviszonyok mennyiségi megítéléséig, vagy éppen a hadtudományi kutatások eredményeinek matematikai statisztikai értékelésén át bármilyen katonai tevékenységről). Hadtudományi megközelítésből a matematika tulajdonképpen olyan „csodafegyver”, amely lényegében eldönti a háború és béke, pontosabban: a háború vagy béke sorsát. A hadtörténelemből számos ütközet, háború matematikai elemzésére alkalmas adat áll rendelkezésünkre, ami lehetővé teszi az alkalmazott matematika demonstrálását, kipróbálását a résztvevők számára.

Az Informatikai-Matematikai Alprogram központi témaköre a mesterséges intelligencia (MI, angol megnevezéssel élve: artificial intelligence, vagy AI). A mesterséges intelligencia kutatása egyértelműen informatikai és matematikai alapon (is) nyugszik. Ennek oka egyszerű: az informatika biztosítja a mesterséges intelligencia fejlesztéséhez, alkalmazásához szükséges (hardverekből, szoftverekből, hálózatból álló) infrastruktúrát, míg a matematika, illetve matematikai logika adja az alapokat az MI szoftverek fejlesztéséhez.

Zárógondolatok

A STEM (természettudomány, technológia, mérnöki tudomány és matematika) témájú tárgyak esetében elvi lehetőség van a honvédelmi ismeretek bevonására.

A Kreatív Diákok Kutató és Alkotó Körének Természettudományos és ezzel párhuzamosan működő Informatikai-Matematikai Alprogramja többek között erre is tesz utalásokat.

A program eredményeit a Kocka Kör <https://www.kockakor.hu> honlapján, illetve a projekt weboldálán keresztül ismerhetik meg az érdeklődők. A projekt weboldala:

<https://kockakor.hu/ntp-tehetseg-23-0005/>

Irodalom

Borbélyné Bacsó Viktória és Fekete

József (2023): A Kocka Kör „Kreatív Diákok Kutató és Alkotó Köre” című projektjének közösségi tevékenységei.

OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat, 2023/4. 83-88. Doi:

[10.35405/OXIPO.2023.4.83](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2023.4.83)

Kocka Kör honlap. Megnyitva: 2023.12.12.

URL: <https://www.kockakor.hu/>

Kreatív Diákok Kutató és Alkotó Köre

weboldal. Megnyitva: 2023.12.18. URL:

<https://kockakor.hu/ntp-tehetseg-23-0005/>